

Životopis mé maminky Helenky Irové

Moje maminka se narodila 25. května 1925 v Ratboři u Kolína jako prostřední ze tří dcer Pavlína a Františka Husákových. Měla houževnatou, srdečnou a otevřenou, někdy až důvěřivě naivní povahu. Slabé, v osmi letech smrtelně nemocné dítě s úzkostnými rysy si mezi dvěma fortelnějšími sestrami vysloužilo přezdívku „starosta“. S o rok starší sestrou Vlastou ji pojila věková blízkost, jižní Čechy a dlouhověkost. Mladší sestra Maruška se vdala na daleké Jablonecko a dožila se o 22 let méně než obě sestry.

Můj dědeček byl lesním hajným a v době počínající hospodářské krize několikrát ztratil místo. Rodina se tak často stěhovala. Mamka začala chodit do 1. třídy obecné školy v Dobříši a brzy pak v Praze - Hloubětíně. Od dětství byla zvědavá a ráda se učila. Zkusila tajně chodit do školy už s Vlastou. Když učitel početné třídy po týdnu zjistil, že tam nepatří, a poslal ji domů, byla nešťastná, že musí ještě rok čekat.

V roce 1935 získal její tatínek trvalé místo v bažantnici ve Lnářích u Blatné. Na dětská léta uprostřed romantické přírody mamka moc ráda vzpomínala. Po letech ve vzdálené Litomyšli jí tu dobu každoročně připomínala Vlastka Koutná kyticí konyvalinek k narozeninám. Jak byla ráda!

Na další životní dráhu dorůstající školačky měli vliv zejména dva lidé: teta Lidka, slušně situovaná učitelka s manželem, též učitelem, vyslyšeli touhu mé maminky po studiu a vzali ji k sobě a svému desetiletému Toníkovi do Vlachova Březí. Mamka tak ve dvanácti letech opustila na sedm let domov, kam jezdila jen o prázdninách. To ale její lásku a úctu k rodičům nijak nenarušilo. Během první třídy měšťanky doučila teta mamku němčinu, naučila ji hrát na housle a připravila ji pro studium na reálném gymnáziu v Prachaticích. Po odtržení Sudet byli čeští studenti den ze dne z gymnázia vykázáni do Vodňan a následně do Písku. Teta v roce 1940 zemřela a od té doby žila mamka na studiích z prostředků svých příbuzných a z odměn za vlastní kondice.

V Písku se jí stal velkým vzorem a průvodcem třídní profesor Antonín Voříšek, zároveň laický kazatel tehdejší Jednoty československé. Byl výtečným učitelem češtiny a pevným charakterním křesťanem. Věnoval mamce Bibli, kterou se zájmem četla. Byla od dětství svou maminkou vedena k bázi před Bohem, naším Stvořitelem, ale latinské mši příliš nerozuměla. Při četbě Písma uvěřila zprávě o záchraně člověka v oběti Božího Syna, Pána Ježíše Krista. Poznala Boží odpouštějící lásku, našla pevnou kotvu života a připojila se k církvi.

V roce 1940 úspěšně odmaturovala. Problém jí dělala trochu jen matematika a také z němčiny neměla výbornou, nemohl jí mít ostatně žádný Čech. Po válce, kdy bylo zvláště v pohraničí zoufale málo učitelů, začala nadšeně učit navzdory drsným a někdy nebezpečným podmínkám (viz. „Zdivočelá země“). K tomu absolvovala půlroční učitelský kurz v Plzni. S dětmi zpívala, recitovala, hrála divadlo. Děti na vesnicích jí oplácely láskou zhmotněnou v jitrnicích, husích stehnech a posvícenských hnětýnkách - vším, čím poválečný venkovský učitel na 40 členné dvojtřídce nepohrdl. Neznala pojem vyhoření, milovala své žáky po celý svůj profesní život, malé i dospělé. Těšila se z jejich úspěchů ať na zahraničních prestižních školách, ať po zdařilém reparátu nebo jen při konverzaci.

Následujících třicet pět let ve Volyni u Strakonice bylo zároveň šťastných i smutných: šťastných mezi dětmi ve škole a zpočátku i v založené rodině s manželem Václavem, charismatickým inteligentním člověkem. Když mi bylo 8 let (maminka byla teprve 9,5 roku vdaná), tatínek zemřel. Zůstala se mnou, zcela nezaopatřenou tchýní a zadluženou novostavbou sama. Pán Bůh nám ale postavil do cesty dobré lidi:

sousedy, maminčiny kolegy, lidi z církve... Mamka studovala, chovala králíky, pěstovala byliny, prala se s nesnadnou dobou statečně.

Brzy se k nám přistěhovali její rodiče, o které se postarala až do jejich odchodu na věčnost. Ještě dvakrát se vdala, a přesto byla posledních dvacet tři let vdovou. S manželem Rudou ji pojila hudba, jihočeské lidové písně a milovaný dětský soubor Skřivánek. Také doma se hodně muzicírovalo. Prožila s ním dvacet sedm let. S třetím manželem Karlem, blízkým kamarádem z gymnaziálních let, prožila pěkných pět a půl roku. Pojily je společné vzpomínky, víra, cestovali, hodně se smáli a trávili krásné prázdniny s vnoučaty v jihočeském Husinci.

Maminku pamatuji vlastně nejšťastnější mezi dětmi ve Volyni a pak s námi, s Karlem a rodinou zde v Litomyšli, kde žila dalších třicet pět let. Zpočátku si tu nemohla zvyknout. Bylo to tak jiné než v jižních Čechách! Ale postupně přes kroužek Jihočechů, přátele z církve a studenty němčiny do hudbymilovné Litomyšle zapadla. Místní kantoři ji přijali, byť již penzistku, vřele mezi sebe. Velmi si toho vážila a na setkání s nimi se velmi těšila.

Obětavě se věnovala vnoučatům, potomky učila německy. I v Litomyšli své malé i velké žáky milovala a oni jí i po letech projevovali svou vděčnost návštěvami a telefonáty. Vždycky museli dopodrobna líčit své němčinářské úspěchy. S jižními Čechami ji pojila přátelství s kolegyněmi Jindřiškou, Danou a Maruškou, které jí zůstaly věrné do konce.

Posledních sedm let po těžkém úrazu nebylo jednoduchých, ale mamka to nevzdala a tři a půl roku byla s námi ještě doma, byť hodně limitovaná. Pochopitelně se s tím nesmiřovala snadno. Také s námi to neměla vždy lehké. Byla ale vděčná za často hlučný dupot malých pravnoučat i blízkost rodiny. Milovala život, který jí Bůh dal. Radovala se z maličkostí, jako dítě si užívala rodinných sešlostí, Vánoc, všechno jí zajímalo a její historky, které všichni notoricky znali (a někdy nám jejich opakování už lezlo na nervy), teprve teď oceňuji.

Chci vyslovit velký dík pečovatelkám místní Charity. Pomáhaly v té době laskavě s ošetřením a byly i milými společnicemi. Děkuji také panu doktorovi Bláhovi za péči i empatický přístup. V posledních třech a půl letech ztrácela mamka rychle zrak i jasnou mysl. Byli jsme vděční, že ji můžeme svěřit do péče v Domě pokojného stáří Naděje ve Vysokém Mýtě. Sami bychom to nezvládli. Pečovatelům a pečovatelkách i všem pracovníkům domova a paní doktorce Kašparové velmi děkujeme.

Díky také všem vám, kteří jste se za mamku modlili. Bůh ji po celou dobu v Naději chránil hlubokým pokojem. Děkujeme za všechny pozdravy a návštěvy. Nemohu nezmínit laskavou a věrnou službu Jarušky, která mamku jezdila navštěvovat pravidelně až do konce. Naposledy jí podala jídlo týden před tím, než mamka skonala.

Mamka nebyla andělem, jako ostatně nikdo z nás. Dost často si nás doma pletla se „svou třídou“. Zkoušela nás i naše návštěvy z němčiny, kontrolovala, zda jsou velcí i malí dost oblečení, prováděla prostě pečlivý “dozor”. Měla nás za své malé žáky. To přirozeně narazilo čas od času na odpor a nepochopení. Byla pak překvapená, že láska podle jejích představ nebyla vždy přijímána. Nenacházím ale i já u sebe (ke své nelibosti) stejné rysy?... Její úmysly však nebyly nikdy zlé a dlouho se zlobit nedokázala. Také soužití s námi (4 generace v domě) nebylo pro ni vždy jednoduché, ale byla nedělitelnou součástí naší rodiny. Už poslední tři roky nám chyběla a chybět bude i s tou svou “supervizí”. Ale hřeje nás naděje, že také my jednou spočineme ve stejné Boží náručí, kde již nic nebolí...